Ambratræ

Liquidambar styraciflua

Kort fortalt

- *Liquidambar styraciflua* – familien Altingiaceae (tidligere troldnøddefamilien).
- Hjemmehørende i det østlige USA samt i bjergene i Mexico og Mellemamerika.
- Stjerneformede blade, der om efteråret farves gule, orange, røde og violette.
- Ligner ahorn, men bladene sidder spredt – ikke parvis som hos ahorn.
- Ude hele året i sol eller let halvskygge; skålen beskyttes mod hård frost.
- Frøene skal ligge koldt og fugtigt i ca. 4 uger før såning.
- Spirer efter 2–4 uger ved stuetemperatur efter kuldebehandlingen.

Det kan du se frem til

Med frøene af ambratræ har du grundlaget for et hårdført løvtræ med stjerneformede blade, som du selv former fra den første spire. Efter kuldebehandlingen viser de første kimplanter sig typisk efter 2–4 uger, og allerede i den første sommer kan du begynde at beskære de nye skud. Efterhånden som træet bliver ældre og forgrenet, kommer efterårsfarverne mere og mere til deres ret.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Ambratræ (*Liquidambar styraciflua*) er et løvfældende træ fra det østlige USA, fra Connecticut ned til Florida og Texas; desuden vokser det i bjergskovene i Mexico og Mellemamerika. Det hører til familien Altingiaceae og blev tidligere regnet til troldnøddefamilien. I hjemlandet kan det blive over 30 meter højt. Bladene er stjerneformede og minder om ahornblade, men de sidder spredt på grenene i stedet for parvis. Knuses de, dufter de af harpiks – den duftende harpiks har givet slægten navn (liquidambar = flydende ambra). Om efteråret farves løvet gult, orange, rødt og mørkt purpurviolet, og i Nordamerika er det et af de træer, der præger „Indian summer". Frugterne er små, piggede kugler. Som bonsai passer ambratræet til de fleste stilarter – kun litteratstilen egner det sig ikke til.

Formering

Ambratræ er en kuldespirer: Frøene skal have en kold periode for at spire godt og jævnt. Bland frøene med lidt fugtig såjord eller kokos-såmuld i en lukket pose, og læg den i køleskabet ved ca. 3–5 °C i ca. 4 uger. Så derefter frøene på fugtig såjord eller kokos-såmuld, og dæk dem kun tyndt – ligger de for dybt, kommer kimplanterne dårligt op. Ved stuetemperatur spirer de normalt efter 2–4 uger. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Frøene kan også sås i en såbakke udenfor om efteråret; så sørger vinteren for kulden, og de spirer om foråret. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

Placering og lys

Ambratræet vil have lys: Et solrigt sted er bedst, men let halvskygge går også – det gælder også for unge planter. Træet skal stå frit, så det får lys fra alle sider. Kimplanter, der er sået inde, flyttes først ud, når der ikke længere er risiko for nattefrost.

Vanding og næringsstoffer

I vækstsæsonen trænger ambratræet til rigeligt vand – på varme dage kan det være nødvendigt at vande hver anden dag. Undgå dog stående vand i skålen. Om vinteren vandes kun sparsomt. Fra maj til slutningen af august gives næring hver 2.–3. uge, enten flydende bonsai-næring eller fast organisk næring.

Dyrkningsmedie

Ambratræet vil have et næringsrigt, dybt dyrkningsmedie; ren, løs sandjord er for mager. Færdig bonsai-jord er et godt valg. Til unge planter passer priklejord med kvartssand.

Beskæring

Nye skud kan skæres tilbage igen og igen gennem hele vækstsæsonen. Lad et skud danne 4–5 blade, og skær det derefter tilbage til 1–2 blade. Sådan opbygges en tæt forgrening.

Vinteropbevaring

Ambratræet er hårdfør og skal have en kold vinter for at kunne hvile. Lad træet stå ude, også når bladene falder om efteråret – let frost skader ikke. I en skål er rødderne dog langt mere udsatte end i jorden, og når dyrkningsmediet fryser hårdt, kan skålen sprænge. Beskyt derfor skålen i god tid, når der er udsigt til flere døgn med frost eller nattefrost under ca. -5 °C: Grav skålen ned i haven, så kun stamme og krone er over jorden, og dæk jorden med blade – eller stil skålen i tørt sand i en flamingokasse. Du kan også stille træet i et koldt, helst frostfrit udhus eller en garage; når bladene er faldet, behøver det ikke lys. Kimplanter i deres første vinter skal altid stå frostfrit, fx i et uopvarmet rum ved 0–5 °C. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet igen stå lyst, og de nye skud beskyttes mod sen nattefrost.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.